

Һораузарға яуап бирер алдынан инструкцияны иғтибар менән укып сығығыз.

Башкорт теле буйынса Акмулла олимпиадаһының был турында текст буйынса эш тәкдим ителә. Бирелгән тексты иғтибар менән укып сыккандан һуң 20 һорауға яуап бирергә кәрәк буласак, улар өс өлөшкә бүленә. 1-се (А) өлөшөндә һайланма яуаптар менән тест тәкдим ителә. Был теста 10 һорау, һәр һорауға 4 төрлө яуап килтерелә, шул яуаптар араһынан 1 дөрөс вариантты һайлап, һез яуаптар бланкыһында ошо эшкә тәғәйен шакмактарҙа тамға куйырға тейеш булаһығыз.

2-се (В) өлөшөндә 6 эш бирелә. Һорауҙары менән яуаптары ярашкан варианттарҙы һандар һәм хәрәфтәр тәртибендә бирергә кәрәк була.

3-сө (С) өлөшөндә һораузарға ҡыска ғына яуаптар бирергә кәрәк буласак, был яуаптар һүзәрҙән йәки һүзбәйләнештәрҙән тороуы мөмкин, яуабығыз 17 знактан артмаһын.

4-се өлөштә текст буйынса инша яҙырға кәрәк булып, уны 2-се һанлы яуаптар бланкыһында башкарығыз.

Принтерҙан сығарып алған яуаптар бланкыларында үзегеҙ тураһында мәғлүмәтте, һораузарға яуаптарҙы тултырып, иншаны яҙғандан һуң, был бланкыларҙы сканер аша үткәрегеҙ (бик булмағанда фотоға төшөрөгөҙ, йә компьютерығыҙҙа булған Paint программаһында эшләгеҙ, былай тағы ла уңайлыраҡ) һәм электрон вариантын сайтка эләгеҙ. Сканкопияғыз (фотокопияғыз) бик асыҡ, таза һәм укымлы булһын. Уңыштар һезгә!

Текст

(1) Без бер төркөм балалар менән ауыл эргәһендәге тау башына мендек. (2) Был тауҙы Йылайыр һыуы урап үтә лә Мәксүттең икенсе яғына килеп сыға. (3) Тау башынан байтаҡ ерзәгә түбәләр, аралыктар, каялар күренә. (4) Шуларҙың һәр береһенең исеме генә түгел, легендаһы йәки тарихы бар. (5) Ғурыраҡ балалар, бер-береһенең һүҙен төзөтә-төзөтә, ул легендаларҙы һөйләп тә бирҙеләр. (6) Быуаттар төпкөлөнөн килгән был хикәйәләрҙә ғәҙеллеккә, батырлыҡка, азатлыҡка күпме мактау йырлана! (7) Шундай данлыҡлы ерҙә тыуып үсәүҙәре менән балалар бик ғорур ине.

(8) Тау итәген төшкәс, балалар йүгерә-атлай сәскә йыйырға тотоналар. (9) «Сәскә араһында йәшәп тә, сәскә менән шул тиклем мауығалармы икән ни? — тип уйлап куйдым. (10) — Хатта малайҙары ла... » (11) Сәскәле ялан буйлап без зыярат эргәһенә килеп еттек, һәм ҡапыл балалар төрлө-төрлө ерҙән зыярат кәртәһенә үрмәләргә тотондо. (12) Мин шунда ғына баяғы сәскәләрҙең кемдәр өсөн өзөлөүөн аңланым. (13) Был кәртә арьяғында бит күбәһенең олатайҙары һәм өләсәйҙәре ята. (14) Улар эргәһенән балалар ғәмһеҙ генә үтеп китә алманылар, кәберҙәргә сәскәләр һалып сықтылар. (15) Тимәк, шулай өйрәтелгәндәр улар.

(16) Мин был язмаларымды күңелһезерәк урында, зыярат эргәһендә тамамлайым. (17) Әммә халықтың быуындан быуынға күсеп килгән һәскә һәм үлемһеҙ рухы тураһындағы яҡты уйҙар менән тамамлайым мин уларҙы.

(Мостай Ғарим)

1-се өлөш

Был өлөштә 10 һорау, һәр һорауға 4 төрлө яуап килтерелә, шул яуаптар араһынан бер генә дөрөс вариантты һайлағыз

A1 2-се һөйләмдә алмаштың төркөмсәһен билдәләгеҙ:

1. Билдәһезлек алмашы	3. Билдәләү алмашы
2. Зат алмашы	4. Күрһәтәү алмашы

- A2 12-се һөйләмдәге *өзөлөгөн* һүзе кайһы юлда ялгаузарга дөрөс бүленгән:**
1. <i>Өзөлөгү-ен</i>	3. <i>Өз-өл-өгү-е-н</i>
2. <i>Өзөл-өгөн</i>	4. <i>Өз-өлөгөн</i>
- A3 12-се һөйләмдә бирелгән исем кылымдың йүнәлешен билдәләгез**
1. Төп йүнәлеш	3. Кайтым йүнәлеше
2. Төшөм йүнәлеше	4. Йөкмәтеү йүнәлеше
- A4 6-сы һөйләм составы буйынса ниндәй төргә карай?**
1. Ике составлы һөйләм	3. Билдәһез эйәле һөйләм
2. Билдәле эйәле һөйләм	4. Эйәһез һөйләм
- A5 15-се һөйләмдә эйә ниндәй һүз төркөмөнән килгән**
1. Эйәһе юк	3. Сифаттан
2. Исемдән	4. Алмаштан
- A6 8-се һөйләмдә хәбәр ниндәй заманда тора?**
1. Үткән заман	3. Хәзерге заман
2. Киләсәк заман	4. Заман менән үзгәрмәй
- A7 14-се һөйләмдә *сәскалар* тигән һүз ниндәй килештә тора?**
1. Төп килеш	3. Төшөм килеш
2. Төбәү килеш	4. Сығанак килеш
- A8 5-се һөйләмдә сифаттың дәрәжәһен билдәләгез**
1. Төп дәрәжә	3. Азһытыу дәрәжәһе
2. Артыклык дәрәжәһе	4. Сағыштырыу дәрәжәһе
- A9 14-се һөйләмдә *гамһез* һүзе ниндәй һүз төркөмөнән?**
1. Сифат	3. Исем
2. Рәүеш	4. Кылым
- A10 11-се һөйләмдең төрөн билдәләгез**
1. Ябай һөйләм	3. Теркәһесле тезмә кушма һөйләм
2. Эйәртеүле кушма һөйләм	4. Теркәүечез тезмә кушма һөйләм

2-се өлөш

Был өлөштә 6 эш бирелә. Нораузары менән яуаптары ярашкан варианттарзы хандар һәм хәрәфтәр тәртибендә бирегез

B1 6-сы һөйләмдә һүзәрзең һүзьяһалыш юлдарын билдәләгез

1. фәзеллек	А. Ялгау кушыу юлы
2. батырлык	Б. һүзәр кушыу юлы
3. йырлана	В. Мәгәнә күсеше
4. төпкөл	Г. Яһалма һүз түгел

B2 16-сы һөйләмгә ярашлы һүзбәйләнештәр төзөгөз

1. Мин	А. язмаларымды
2. был	Б. тамамлайым
3. язмаларымды	В. эргәһендә
4. зыярат	Г. урында

B3 Тәуге дүрт һөйләмдә ниндәй ярзамсы һүзәрзе күрәһегез?

1	1-се һөйләмдә	А	теркәүес
2	2-се һөйләмдә	Б	бәйләүес
3	3-сө һөйләмдә	В	киҗәксә
4	4-се һөйләмдә	Г	ымлык

B4 3-сө, 4-се, 5-се, 6-сы һөйләмдәрзә өтөрзәрзең куйылышын аңлатығыз

1	3-сө һөйләмдә	А	Айырымланған хәл әйтеме
2	4-се һөйләмдә	Б	Тиң киҗәктәр
3	5-се һөйләмдә	В	Инеш һүз
4	6-сы һөйләмдә	Г	Кире хәл

B5 Тәуге өс һөйләмдә сифаттарзың мәғәнәләрен билдәләгез

1	төркөм	А	Күләме яғынан билдәһен
2	эргәһендәге	Б	Урынға мөнәсәбәтен
3	байтак	В	Вакытка мөнәсәбәтен
4	ерзәге	Г	Сифат түгел

B6 Текста кулланылған һүзәрзе мәғәнәләре менән тап килтерегез

1	итәк	А	Үлгән кешеләрзе күмә торған урын
2	түбә	Б	Таузың аҗкы өлөшө
3	зыярат	В	Таузың ин өҗкө өлөшө
4	аралык	Г	Таузар араһындағы буш урын

3-сө өлөш

Һораузарзы укығыз һәм яуаптар бланкыһында ошо эшкә тәғәйен шакмактарза өлгөгә ярашлы яуаптарын язығыз. Яуаптарығыз һүзәрзән йәки һүзбәйләнештәрзән тороуы мөмкин, яуабығыз 17 знактан артмаһын

- C1** Данлыгклы ерзә тыуып үсеүзәре менән балалар ниндәй тойго кисерә?
- C2** Текста балаларзың ниндәй сифаттары тасуирлана?
- C3** Ялғаузарзың берәһендә [y], [ү] өнө урын алһа, артабан ирен гармонияһы һакланмай. Был һағизә текстағы ниндәй һүзгә тап килә?
- C4** *Ғәзеллек* һүзенең синонимдарын язығыз.

4-се өлөш

Алда бирелгән текст буйынса инша язығыз. Автор тарафынан күтәрелгән проблемаларға, автор карашына аңлатма бирегез (текстан күпләп цитата кулланмағыз). Уның карашы менән килешегез-килешмәүегеззе язығыз. Ни өсөн? Үз яуабығыззы тормоштан йә китаптан укып алған миҗалдар менән дәлиллегез.

Укылған текска нигезләнмәйенсә язылған эш һаһаланмай.

Өгәр инша тәкдим ителгән текстың йөкмәткәһен генә һөйләп бирегүгә королһа йә текст аңлатма бирелмәй генә күсереп язылһа, ундай эш нуль балл менән һаһалана.

Иншаны бөһтә башкарығыз, уны таза, аңлайышлы почерк менән язығыз.

Ауантар бланкыһы №2

1-се бит

Фамилияһы

Исеме

Атаһының исеме

Ауантар бланкыны №2

_____ бит

Фамилияһы

Исеме

Атаһының исеме